

DOSTUM LULA

*Kuzey Brezilya'da, fakir bir ailenin çocuğu olarak başlayan ve devlet başkanlığına giden bir yaşamın, **başarı ve mücadele dolu öyküsü...***

Luiz Inacio Lula da Silva...

1945'te küçük bir köyde doğdu. O yıllarda tüm ülkede hâkim olan açlık ve sefalet, Lula'nın köyünde daha fazla hissediliyordu. 7 çocuklu ailesine bakamayacağını anlayan baba, köyünden ayrıldı ve Sao Paulo yakınlarında bir limanda ekmek parası kazanmaya başladı.

İlk zamanlar ailesine gönderdiği para düzenliydi ve kıt-kanaat de olsa yetiyordu. Çocuklarını hem büyütme hem de okutmak için mücadele eden anne, paranın arkası kesilince, kendini bekleyen sürprizden habersiz, eşinin yanına gitti. Oysa eşi, zavallı aileyi çoktan terk etmiş, başka bir kadınla yaşamaya başlamıştı.

Bu acı sürprizle yıkılan anne, 7 çocuğunu da yanına alarak kendi mücadelesini vermeye başladı. En büyük yardımcısı ise, evin reisliğini üstlenen 8 yaşındaki Lula'ydı.

Aile, Sao Paulo'ya göç etti ve okulu bırakan Lula çalışmaya

başladı. O yıllarda, bir gün, **dünyanın diploması olmayan tek devlet başkanı** olacağı, aklından bile geçmiyordu. Ayakkabı boyacılığı yaptı, simit, şeker ve sakız sattı.

Maden işçiliği yaptığı dönemde, tornada serçe parmağını kaybetti. Bu belki de, sendika başkanlığından, İşçi Partisi liderliğine oradan da devlet başkanlığına taşınan yaşam öyküsünün en sembolik anılarından biri oldu.

14 yaşında otomobil fabrikasında çalışmaya başladı ve hemen ardından sendika üyesi oldu. Artık, işçilerin haklarını yüksek sesle savunan ve dikkat çeken bir gençti. O yıllarda olgunlaşan sempatik, samimî ve keskin karakteri, daha sonra, halkın gönlünde taht kurmasına neden olacak kişiliğini oluşturmuştu. Başarıları, onu metal sendikası başkanlığına taşıdı.

Çile ve mücadele dolu yaşamına, cezaevi günleri de eklendi.

1980'de İşçi Partisi'ni kurdu. Ard arda gelen üç seçim yenilgisinden hiç yılmadı. 22 yıllık mücadelesinde insanlar ona inandı ve 27 Ekim 2002'de ikinci turda, **oyların % 61.3 ünü alarak devlet başkanı oldu.**

Seçimlerden önce, **IMF ve küreselleşme karşıtı sol söylemler**, Lula'nın trendini önlenemez bir şekilde yükseltmişti. Aslında trendin yükselmesinde temel neden, **ülkedeki yolsuzluk ve rüşvetin en üst düzeye çıkması, gelir ve refah dağılımındaki dengesizliğin boyutlarının çok artmasıydı.**

İş dünyası, bu yükselişe kayıtsız kalmadı ve Lula ile işbirliğine gitti. O da bütün ülkenin başkanı olacağını altını çizdi ve en stratejik ittifakını yaparak, **muhafazakar eğilimli Liberal Parti ile el sıkıştı.** Bu partinin başkanı Jose Alencar'ı yardımcısı yaparak liberal zenginlerin güvenini kazandı.

Seçim yemininde: «**Değişim gerçekleşti. İnanç korkuyu yendi. Toplumumuz yeni bir yola sapma zamanı geldiğini gördü. İşte oldu.**» dedi, Brezilya tarihinin bu **ilk solcu devlet başkanı.**

Seçimlerden önce Cardoso iktidarının tüm IMF uygulamalarını reddedeceğini söyleyen Lula, seçimlerden sonra kendisini eleştirenlere aldırmandan yumuşama ve uyum mesajları verdi. Hatta **IMF ile masaya oturdu ve yeni bir anlaşma yaptı.** Bu anlaşmayla, IMF 6 milyar dolar kredi verdi, ancak Lula bu krediyi, iyi niyetli ve IMF karşıtı olmadığını vurgulamak için aldığını, iş dünyasına bir güven mesajı vermek istediğini, ama bu krediyi kullanmaya ihtiyaçlarının olmadığını söyledi. Bu sayede, **hem IMF ile ilişkilerini düzelterek iş dünyasına güven verdi, hem de sol söylemlerinin gereğini kısmen yapmış oldu.**

İktidarının üçüncü yılında ise, ülkesini **IMF denetiminden tamamen kurtardı.**

Partizanca bir tutum içine girmeyerek **deneyimli-vizyon sahibi bir ekip kurdu.** Yönetim becerisini ön plana aldı ve **eski yol arkadaşlarını da ihmal etmedi.** Görev verdiği bakanlarını iki yıl denedi ve performansını yetersiz bulduklarını değiştirmekte cesur davrandı.

Liberal bir başkan yardımcısı tercih etti.

İki eski deneyimli diplomatı Dışişleri Bakanı ve Savunma Bakanı yaptı (Savunma Bakanlığı görevini yakın zamanda, Alencar'a devretti).

Ülkenin en popüler müzisyeni Gilberto Gil'i Kültür Bakanı yaptı.

Aynı zamanda eski bir lastik işçisi olan Marina Silva'yı Çevre Bakanı yaptı.

Bir gecekonduya yaşayan Bayan Benitida da Silva'yı Sosyal Kalkınma Bakanı yaparak geldiği sosyolojik tabana mesaj verdi ve süratle sosyal güvenlik reformu yaptı (Sonra bu bakanını da eski bir belediye başkanı olan Ananias'la değiştirdi).

Büyük toprak sahibi Roberto Rodriguez'i Tarım Bakanı yaparken, seçimlerde Lula'nın muhalifi olmasını, rakibini desteklemesini hiç önemsemedi ve yeteneğe değer verdiğini söyledi (Rodriguez aynı zamanda, şeker kamışından araç yakıtı üreten büyük işletmelerin sahibi)

Ülkenin en büyük beyaz et şirketinin CEO'su Furlan'ı, Sanayi Bakanı yaptı.

Eski bir Troçkist olan arkadaşı, tıp doktoru, Antonio Palocci'ye Maliye Bakanlığı'nı verdi. Ekonomiden hiç anlamadığını söyleyen Palocci, bunun aslında en büyük avantaj olduğunun altını çizerek, prensipleri ve yönetim becerisini ortaya koydu.

Lula'nın en büyük mücadelesi, ülkedeki rüşvet, açlık ve yokluk. **Sıfır açlık** söylemiyle yola çıkan Başkan: «**Ülkemde her vatandaşın günde üç öğün yemek yediğini gördüğümde hayatımın görevini yerine getirmiş olacağım.**» diyor. 10 milyon insana yeni iş imkanı sağlamak gibi iddialı bir söylemle yola çıkan Lula'nın, öncelikli hedef kitlesi kazancı günde 1 doların altında olan 44 milyon Brezilyalı oldu.

Küreselleşme karşıtı söylemlerini, **başka bir dünya mümkün** sloganıyla, **sosyalizm** söylemlerini de **toplumsal sözleşme** gibi kavramlarla yumuşattı ve tüm ülkeyi hedef alarak, herkesi kucakladı.

Pek çok farklı etnik kökenden gelen Brezilya halkında, **yeni bir Brezilyalılık ruhu ve heyecanı** şekilleniyor. Bunun da en temel nedeni, ulusal onura verilen değer.

Lula, çok sempatik ve sıcakkanlı bir lider. Geçen yıl, Jose Dos Campos'ta bir öğle yemeğinde beraber olduk. Görüşmemizde bana: «**Türkiye'yi yakından izliyoruz ve önemsiyoruz. Ülkelerimiz iyi ilişkiler kurmalı. Her iki ülkenin de karşılıklı paylaşacakları çok şey var. Biz Ortadoğu ve Kafkasya'ya sizinle açılalım. Siz de Latin Amerika'ya bizimle açılın, bakanlarımdan sonra ben de ülkenize geleceğim.**» dedi. Bu süreç için benden destek isterken küçük bir espriyi de ihmal etmedi. «**Buraya gelenler genellikle karnaval zamanını tercih ederler. Sen karnaval dışında geldiğine göre ciddî bir adamsın.**»

Lula'nın yaşam öyküsünden ve politikalarından alınacak çok dersler var. **Sol söylemlerin, liberal bir potada eritilerek, ulusalcı bir anlayışla hayata geçirilmesi** ve ülkedeki her kesimden takdir görmesi iyi analiz edilmesi gereken bir yaklaşım biçimi.

Bizdeki sol partiler, bu uzun mücadeleyi ve değişimi çok iyi anlamalılar.

Herkese kucak açan, tüm ülkeyi bağrıma basan, halkla iç içe olan, halkın taleplerini hep ön planda tutan, sürekli değişim ve gelişimi prensip kabul eden, bilgi ve yeteneğe değer veren bu örnekten, hem iktidarın, hem de muhalefetin **alacağı çok dersler var...**

Yankı Dergisi Mart 2006

